

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Oppimisen tuen yhdenmukaistamisen, selkiyttämisen sekä useiden pedagogisten asiakirjojen laatimisen kannalta oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus on tarpeellinen. Kokonaisuudistuksen tavoitteena tulisi olla oppilaiden saaman tuen vahvistuminen ja se, että oppilas saa tarvitsemansa tuen riippumatta kunnasta, koulusta ja esiopetuksen järjestämispaikasta. Uudistuksen tulisi olla yhtenevä varhaiskasvatuksesta aina toiselle asteelle.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Ennakoivat ja oppilaskohtaiset tukitoimet ovat kannatettavia. Konkreettiset tukitoimet, jotka vahvistavat ennaltaehkäisevää ja varhaista puuttumista on oltava täsmällisesti ja yksiselitteisesti kirjattu, jotta koulun ja esiopetuksen arjessa toimitaan yhtenäisesti säännösten edellyttämällä tavalla oppilaiden etu huomioiden. Tämä kohta pitää määritellä täsmällisesti, jotta opetuksen järjestäjälle ei jää liikaa jouston varaa määritellä, mikä on riittävää. Vaarana on, että toteuttamisesta vastuu jää opettajalle. Esityksessä opetuksen järjestäjän olisi varattava riittävästi resursseja ennakoivien tukitoimien järjestämiseksi osana koulun perustoimintaa. Ennakoiva tukiopeutus: kuka vastaa tukiopeutuksen antamisesta - luokanopettaja, aineenopettaja vai erityisopettaja?

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

On erinomaista, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetään säädettäväksi tarkemmin opetusryhmien muodostamisesta. Hyvä ajatus, että erityisopettajan tarvitsemaa opetusta tarvitsevia oppilaita olisi yhdessä perusryhmässä 5, mutta johtaako opetuksen järjestäjien osalta kikkailuun siinä, miten tällainen oppilas määritellään.

Perusopetuksessa on erilaisia erityisluokkia, joista on oppilaiden edun mukaista integroitua yleisopetuksen ryhmiin taito- ja taideaineissa mutta myös muissa oppiaineissa. Erityisluokkien

oppilailla pitää jatkossakin olla mahdollisuus integroitua yleisopetuksen ryhmiin, mutta myös yleisopetuksen ryhmässä tukea tarvitsevien oppilaiden tulee saada riittävästi tukea, jotta integroituminen onnistuu, vastuu ei saa jäädä oppilaiden tukemisesta opettajalle. Integroitaessa erityisen tuen oppilaita tai- tai ryhmiin, pitää integroitavien oppilaiden tuen tarve ottaa huomioon oppilasryhmän maksimikoossa.

Tukea saavien oppilaiden määrä muuttuu nopeasti. Kuinka nopeasti esim. ryhmäkoko tai avustajaresurssi muuttuu?

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

On hyvä, että opetuksen järjestäjä on velvollinen järjestämään ensin ennakoivia tukitoimia ja vasta niiden osoittauduttua riittämättömiksi, edetään vahvempiin tukitoimiin.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

On hyvä, että tuen asiakirjoja vähennetään ja kevennetään, mikä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Arjen työn helpottamiseksi tarvitaan yhtenäiset mallilomakkeet, jotka ovat selkeät ja helpot käyttää sekä saatavilla sähköisinä lomakkeina. Tällä hetkellä ainoastaan erityisen tuen saamista varten tarvitaan hallintopäätös, ja esim. tehostettua tukea varten hallintopäätöstä ei tehdä. Hallintopäätöksistä voi valittaa, joten tuleeko tulevaisuudessa tämän uudistuksen jälkeen enemmän valituksia aluehallintovirastoihin siitä, että opetuksen järjestäjä ei ole tarjonnut riittäviä tukitoimia oppilaalle?

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Esityksessä säädettäisiin opetusryhmien muodostamisesta nykyistä tarkemmin. Tämä kirjaaminen on tärkeää, muuten kunnat ja koulut toetuttavat ohjetta vaihtelevasti

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Esityksessä korostuu opillinen tuki. Haasteena on kuitenkin jo alakoulusta alkaen oppilaat, jotka eivät ole oppimismyönteisiä, eivät suostu asettumaan yleisiin sääntöihin ja näin vievät oppimisen mahdollisuudet sekä itseltään että muilta. Opettajat ovat mahdottomassa tilanteessa auttaessaan kaikkia oppilaita yksilöllisten tarpeiden mukaan, huomioiden kaikki eri taustatekijät ja hoitaen sekä opetuksen että työrauhan.

Esityksessä korostetaan ennakoivaa tukea. Iso nykykoulun ongelma on ne oppilaat, jotka ovat selvinneet opillisesti alakoulun mutta alkavat henkisesti oireilla yläkoulussa niin paljon, että peruskoulun suorittaminen tavoitteiden mukaisesti on vaarassa. Esityksessä ei korosteta oppilaiden omaa vastuuta sitoutua tukitoimiin. Tuki ei tuota tulosta, jos vain koulu ja opettajat panostavat, mutta oppilas ja huoltaja eivät omalta osaltaan tee kaikkeaan oppimiseen. Aineopettajan panostus ei auta, mikäli oppilas kieltäytyy työskentelystä, ei tule kouluun tai käyttäytyy ongelmallisesti. Näiden tukemiseen tarvitaan myös muita ammattiryhmiä, tämä ei saa kaatua opettajan vastuulle. Opettajan päävelvollisuus on kuitenkin huolehtia, että ryhmä saa ansaitsemansa opetuksen ilman, että panostus muutaman oppilaan tukeen muokkaa koko tunnin ja opetuksen kulkua.

Koulun vastuu ja velvollisuus korostuu. Nyt olisi aika kirjata myös oppilaiden ja vanhempien vastuu. Opettajien ensisijainen tehtävä on elämässä tarvittavien tietojen ja taitojen opettaminen. Ei säilytetä opettajille jokaista lasten ja nuoren ongelman hoitamista.

Rantamäki Airi
Aineopettajaliitto AOL ry